

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

*Матеріали VI Регіональної науково-практичної
конференції з документознавства*

22 квітня 2013 року, м. Луганськ

Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2013

– правомірність одержання, використання поширення, зберігання та захисту інформації;

– захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя [1, с. 1].

У межах кожної системи управління фактично необхідно обирати такі методи вдосконалення комунікації, які відповідатимуть культурі організації, її технічному потенціалу, ступеню важливості завдань на певному етапі розвитку. Постійна модифікація комунікативних зв'язків необхідна для зміцнення взаєморозуміння між працівниками організації та формування її позитивного іміджу в навколишньому середовищі [3, с. 369].

Література

1. Закон України „Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-ХІІ
2. Назаренко Н. С. Формування комунікативної компетентності майбутніх документознавців у процесі вивчення гуманітарних дисциплін / Н. С. Назаренко [Електронний-ресурс]. Режим доступу : <http://www.lib.uh.edu.net/diss/cont/344508.html>
3. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2005. – 608 с.

У статті йдеться про роль комунікативного аспекту в роботі документознавця.

О. Ю. Малюк

(ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”)

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СПІЛКУВАННЯ

Актуальність нашого дослідження полягає у тому, що вплив комунікативних навичок людини на результат його професійної та людської діяльності досить великий, тому *метою* статті є дослідження особливостей процесу

мунікації. Спілкування – це процес взаємодії між людьми, у якому відбувається обмін інформацією, досвідом, вміннями й навичками, результатами праці. У вузькому розумінні – це процес обміну інформацією в досвідом, невід’ємний і дуже важливий аспект людського існування, важлива передумова формування людини як соціальної істоти, здатної до співіснування з подібними до себе [1, с. 112].

Будь-який працівник співіснує з людьми, спілкується з ними. І наскільки він уміє правильно і ефективно спілкуватися, настільки гарними чи поганими будуть результати його роботи. Тому так важливо не тільки для фахівця служби ДЗУ, а й для всіх людей знати, як правильно спілкуватися, на які тасмничі важелі спілкування натискати для впливу на інших. Спілкування є невід’ємною частиною кожного нового дня, будь-якої професії та життя в цілому. Жодне суспільство, на якому б рівні воно не перебувало, не може існувати не спілкуючись. Це стосується всіх народів, усіх верств і прошарків суспільства й кожної окремої людини [2, с. 12].

Г. Осовська та І. Копитова у своїй книзі-практикумі „Основи менеджменту” [3] стверджують, що специфіка спілкування полягає в тому, що це засіб взаємодії психічних світів різних людей. Вони вважають, що через спілкування ми впускаємо у свій внутрішній світ світи інших людей і саме тому рівень оволодіння спілкуванням практично важливий для правильної побудови стосунків.

Американський психолог Дейл Карнегі пропонує шість правил, за допомогою яких можна сподобатися співбесіднику:

- Щиро цікавтеся іншими людьми.
- Посміхайтеся.
- Пам’ятайте, що ім’я людини – це найсолодший і найніжніший для неї звук будь-якою мовою.

- Будьте добрим слухачем. Заохочуйте іншого говорити про самих себе.

- Розмовляйте про те, що цікавить вас і свого співрозмовника.

- Переконайте вашого співрозмовника в цінності та значущості й робіть це щиро [1, с. 114].

Спілкування між людьми здійснюється різнорізними способами і за допомогою різних засобів, які є невід'ємною його частиною і постійно вдосконалюються і збагачуються. Спілкування належить до найважливіших ознак людини. Воно є засобом накопичення матеріалом для формування і становлення особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів та формою буття [с. 9].

Ми спілкуємося між собою за допомогою мови. Саме спостерігаючи за тим, як людина говорить, ми можемо характеризувати її як особистість. Культура мовлення виявляє рівень освіченості, благородності, гуманності кожного громадянина [5, с. 13]. Недарма ж академік Д. Лихачов писав: „Наша мова – це найважливіша частина нашої суспільної поведінки в житті. І на підставі того, як людина говорить, ми відразу й легко можемо судити про те, з ким маємо справу; ми можемо визначити ступінь інтелігентності людини, ступінь її психологічної урівноваженості, ступінь її моральної закомплексованості”.

Спілкування – це обмін інформацією, передача її одній людині іншою. Кожна людина залежно від ситуації, типу характеру, національності та інших факторів обирає свою форму спілкування.

На думку Л. Погиби та Т. Гривіниченко виділяють такі форми спілкування:

- Традиційне – закріплене у певних національних звичаях та обрядах.

- **Формальне** – регламентується певними нормами й має стереотипний характер (лікар – пацієнт, офіцер – солдат, керівник – підлеглий). Граючи ту чи іншу роль, людина стосовно свого партнера займає певну позицію, вдягає на себе „маску“, за якою ховається її справжнє „Я“.

- **Ділове** – дехто вважає його формальним, але успіх у такому виді спілкування залежить від взаєморозуміння ділових партнерів, від урахування один одного намірів, інтересів, настрою.

- **Дружнє, неформальне** – тут розкривається неповторність кожної людини, її характер, внутрішній світ, суто людські якості, не обмежене інструкціями і не може бути запрограмованим. Учасники імпровізують свою поведінку, між ними виникає взаєморозуміння і взаємодовіра, взаємна симпатія [1, с. 113].

У своєму житті людина користується кожною з вищеназваних форм спілкування. Уміння гарно спілкуватися, дотримуючись певних норм і правил, є невід’ємною частиною нашого життя, є засобом передавання думок, ідей, почуттів. На ефективність ділового спілкування значною мірою впливає вміння його учасників використовувати лексичне багатство, виражальні можливості мови.

Культура мовлення ділової людини вимагає відмови від жаргону, засилля іноземних слів там, де існують мовні аналоги, уникнення слів, зміст яких невідомий або не зовсім зрозумілий для оточуючих, уміння зрозуміло, конкретно висловлюватися [6, с. 36 – 37].

Універсальним знаряддям міжособистісної взаємодії (у роботі фахівця служби ДЗУ – з колегами, керівниками, клієнтами, відвідувачами) є вербальне спілкування, яке і вміщає в себе усі вищеназвані складові культури мовлення.

Вербальне (лат. *verbalis*, від *verbum* – слово) спілкування – це процес взаємообміну інформацією за допомогою мови (усної, писемної, внутрішньої), який відбувається за своїми внутрішніми законами, визначається активною розумовою діяльністю та ґрунтується на певній системі ustalених норм [7].

У цьому розділі піде мова про вербальні засоби спілкування, які мають свої особливості і види. Вони утворюють знакову систему, найменшою предметно-значущою одиницею якої є слово (вислів), поєднане з іншими словами за правилами цієї самої знакової системи.

Античні мудреці вважали Мову і Слово силою, що підтримує і живить Всесвіт, а звук – її елементом [4, с. 8]. І ще ж античні автори першими назвали низку ознак красивого мовлення, серед яких була чистота, чіткість, лаконічність, доречність та краса.

Так, Діоген Лаєртії Вавілонський говорив про наявність позитивних якостей мовлення оратора, а Діонісій Галикарнаський назвав їх понад десять [8, с. 16]. Сучасні дослідники також вказують різну кількість таких ознак. Н. Бабич [9] називає 8 основних комунікативних ознак культури мовлення, Ф. Бацевич [10] виділяє їх 10, а Н. Волкова [11] нарахувала аж 14.

У своїй сукупності слова й вислови є засобом розуміння думки того, хто говорить. Нерідко ми чуємо фразу: „Яка різниця, як говориш!” Виявляється, різниця є, та ще й неабияка [12, с. 7], бо, як сказав Ф. Вольтер, „чудова думка втрачає свою цінність, коли вона погано висловлена”.

Таким чином, будь-яка людина повинна вміти спілкуватися з іншими людьми, пояснювати свою точку зору, триматися у рамках прийнятих норм, правильно трактувати прийняту інформацію [13, с. 265].

Література

1. **Погиба Л. Г.** Українська мова фахового спрямування : підручник / Л. Г. Погиба, І. О. Грибінченко, Л. М. Голіченко. – К. : Кондор, 2011. – 152 с.
2. **М. Зубков.** Сучасна українська ділова мова. – 8-ме вид. / М. Зубков. – Х. : СПД ФО Співак Т.К., – 2006. – 448 с.
3. **Осовська Г. В.** Основи менеджменту. Практикум : навч. посібник / Г. В. Осовська, І. В. Конитова. – К. : Кондор, 2005. – 581 с.
4. **Лісовий М. Г.** Культура професійного мовлення : навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів / М. Г. Лісовий. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2010. – 176 с.
5. **Яцимірська М. Г.** Культура фахової мови журналіста / М. Г. Яцимірська. – Львів : ПАІС, 2004. – 332 с.
6. **Осовська Г. В.** Комунікації в менеджменті : курс лекцій / Г. В. Осовська. – К. : Кондор, 2003. – 218 с.
7. **Мовленнєва комунікація майбутніх вчителів початкових класів – [Електронний ресурс].** – Режим доступу: <http://studentbank.ru/view.php?id=3210&p=6..>
8. **Мілева І. В.** Основи мовленнєвої комунікації : навч.-метод. посібник / І. В. Мілева, Л. І. Шутова. – Луганськ : Альма-матер, 2009. – 118 с.
9. **Бабич Н.** Сила мовленого слова / Н. Бабич. – Чернівці, 1997. – 200 с.
10. **Бацевич Ф. С.** Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ „Академія”, 2004. – 344 с.
11. **Волкова Н. П.** Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Академія, 2006. – 256 с.
12. **Єрмоленко С. Я.** Довідник з культури мови / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, Н. М. Сологуб та ін. – К. : Вища шк., 2005. – 399 с.
13. **И.В.Чопик** Коммуникативные барьеры общения и современные

подходы относительно их разрешения / И.В.Чонне // Информційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Одеса: ОНПУ, 2012. – С. 265-268.

У статті йдеться про спілкування як процес взаємодії між людьми, у якому відбувається обмін інформацією, досвідом, уміннями й навичками, результатами праці та ін.

О. П. Чеботарьова

(ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка“)

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ В ШКОЛАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

Актуальність статті полягає в тому, що реформи й тенденції, які останнім часом упроваджуються в освіті України, значною мірою стосуються дітей з вадами здоров'я. Сьогодні визначені пріоритети державної політики у сфері освіти в частині забезпечення конституційних прав і державних гарантій дітям з особливими освітніми потребами. Актуальним є створення умов для удосконалення системи освіти та соціальної реабілітації дітей з особливими освітніми потребами, шляхом упровадження інноваційних технологій, зокрема, інклюзивного навчання. Тож вивчення особливостей навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його невід'ємною складовою. Щоб система інклюзивної освіти почала діяти, треба створити належні умови в загальноосвітніх школах.

Метою статті є з'ясування вимог до інклюзивної освіти у школі.